

Kredyty wekslowe

Wykorzystanie weksła jako źródła kredytu

Realizacja funkcji kredytowej weksła przejawia się w różnorodnych możliwościach jego wykorzystania. Jedną z nich jest możliwość kredytowania transakcji gospodarczych w ramach operacji handlowych pomiędzy przedsiębiorcami, zwana kredytem kupieckim. Mała popularność takiego instrumentu, nakazuje skupienie się na różnorodnych możliwościach wykorzystania weksła w uzyskaniu kredytu bankowego. Zastosowanie weksła sprowadza się w tym przypadku do zabezpieczenia wierzytelności bankowych. Mając na względzie art. 93 ust. 1 prawa bankowego¹, banki uprawnione są do żądania zabezpieczenia przewidzianego, między innymi w prawie wekslowym, do zabezpieczania wierzytelności bankowych. Wśród wekslowych zabezpieczeń osobistych wyróżnić należy weksle gwarancyjne, występujące najczęściej pod postacią weksli *in blanco* (art. 9 prawa wekslowego²) oraz awał, czyli poręczenie wekslowe (art. 30 i n. prawa wekslowego). Rzeczowym zabezpieczeniem wekslowym będzie natomiast zastaw na prawach inkorporowanych w dokumencie (art. 19 prawa wekslowego oraz art. 327 kodeksu cywilnego³)⁴.

Przez długi okres czasu praktyka polskiego wekslowego bazowała na wystawianiu weksli gwarancyjnych zabezpieczających zapłatę roszczeń. W prawie bankowym znajduje się szereg przepisów dających bankom podstawę do zawierania różnorodnych umów typu kredytowego, takich jak, umowa o dyskonto weksli,

---

¹ Dz. U. z 2015 r., poz. 128.

² Dz. U. z 1936 r., nr 37, poz. 282 z późn. zm.

³ Dz. U. z 2014 r., poz. 121.

⁴ Zob. W. Góralczyk, *Prawo bankowe – komentarz*, Warszawa 1999, s. 323.

umowa o dokonywanie akceptu, forfaiting wekslowy (art. 5 ust. 2 pkt 2 prawa bankowego). Należy wskazać, że w oparciu o operacje dyskontowe funkcjonuje, najczęściej w transakcjach międzynarodowych, tzw. forfaiting wekslowy. Ogólnie rzecz biorąc polega on na nabywaniu pieniężnych wierzytelności handlowych średnio- i długoterminowych, z jednoczesnym pobraniem odsetek dyskontowych i przejściem ryzyka wypłacalności dłużnika. Obok forfaitingu wspomnieć należy również o wekslowym obrocie bankowym obejmującym dokonywanie rozliczeń międzynarodowych z zastosowaniem trat pośrednich, ciągnionych przez sprzedawcę towaru na wskazany przez kupującego bank. Bank – trasa może zobowiązać się wobec sprzedawcy, że będzie akceptował traty przedstawiane do akceptu. W handlu międzynarodowym wykorzystywana jest najczęściej trata dokumentowa, czyli weksel do którego dołączone są dokumenty pozwalające na dysponowanie towarem.

Kredyt kupiecki

Technika uzyskania kredytu kupieckiego przy zastosowaniu weksła polega na odroczeniu w czasie, przez przyjmującego weksel wierzyciela, terminu płatności świadczenia pieniężnego wystawcy weksła. Co prawda wykorzystanie weksła w ramach kredytu kupieckiego nie jest w Polsce zbyt popularne, tym niemniej weksel dzięki rygorom prawa wekslowego może ułatwiać kredytowanie transakcji gospodarczych poza systemem bankowym.

Wystawca weksła, otrzymując od kontrahenta określone świadczenie wręcza mu w zamian dokument wekslowy. Weksel staje się tym samym narzędziem kredytu, jakiego udzielają sobie przedsiębiorcy na warunkach określonych przez siebie w ramach łączącego je stosunku kredytowego. Podstawą zaistnienia takiego stosunku jest zawarcie transakcji gospodarczej, w której strony ustalają, że uiszczenie zapłaty przez jednego z kontrahentów nastąpi w terminie późniejszym. W ten sposób transakcja dochodzi do skutku, mimo że nie występuje natychmiastowa zapłata należności, gdyż przesunięta zostaje na termin płatności weksła. Jedna

ze stron stosunku zobowiązaniowego wykonuje swoje świadczenie wcześniej niż druga strona, której świadczenie jest zawsze świadczeniem pieniężnym. W ten sposób wierzyciel kredytuje działalność gospodarczą swojego kontrahenta w zamian za weksel opiewający na przyszłe świadczenie pieniężne.

Przedsiębiorca, który stara się o uzyskanie kredytu kupieckiego, może posłużyć się zarówno wekslem własnym, jak i trasowanym. Jednakże tylko weksel trasowany jako ściśle sformalizowany rodzaj przekazu pieniężnego⁵ pozwala wystawcy weksla na uwzględnienie roszczeń, jakie ma do innych podmiotów z tytułu łączących go z nimi pozawekslowych stosunków zobowiązaniowych. W praktyce bardzo często trasatem jest dłużnik wystawcy zobowiązany wobec niego z tytułu uprzednio dostarczonych mu na kredyt usług lub towarów. Wierzytelność przysługująca wystawcy weksla względem trasata, stanowi zabezpieczenie realizacji polecenia zawartego w treści weksla.

Zastanović się jednak należy, co powinien zrobić wierzyciel w przypadku, gdy dłużnik nie udzieli akceptu weksla trasowanego na niego. W przypadku takim wierzyciel może nadal wystawić weksel na swego dłużnika zaopatrując go dodatkowo w klauzulę zakazującą przedstawienia weksla do przyjęcia (art. 22 ust. 2 prawa wekslowego)⁶. Możliwość taka nie dotyczy weksli domicylowanych (art. 22 ust. 2 prawa wekslowego) oraz weksli płatnych w pewien czas po okazaniu (art. 35 prawa wekslowego). Zazwyczaj weksle z klauzulą zakazującą przedstawienia weksla do przyjęcia służą do uzyskania krótkoterminowego kredytu obrotowego i są wykupywane przez wystawcę.

---

⁵ Por. A. Ochanowicz, J. Górski, *Zarys prawa zobowiązań*, Warszawa 1970, s. 538.

⁶ Wyraża zastrzeżenie (oświadczenie) dotyczące nakazu lub zakresu przedstawienia weksla do przyjęcia albo do zapłaty. Zakaz przedstawienia weksla do przyjęcia może pochodzić wyłącznie od jego wystawcy. Klauzulę taką może zastosować wystawca weksla, który w chwili jego wystawienia, nie ma na wykup weksla pokrycia, ale spodziewa się go za jakiś czas. Zastrzega więc sobie termin przedstawienia weksla do wykupu wpisując klauzulę w przykładowej formie „przedstawić do przyjęcia po trzynastym września 2015 roku”.

Kredyt kupiecki może być oprocentowany lub nieoprocentowany. Oprocentowanie stosuje się zwykle wtedy, gdy jeden z kontrahentów ustala cenę towaru na dzień zawarcia umowy, a otrzymuje ją dopiero po odebraniu towaru przez odbiorcę, któremu przedstawia wówczas weksel do zapłaty. W przypadku oprocentowania kredytu weksle płatne za okazaniem lub w pewien czas po okazaniu wymagają umieszczenia w ich treści klauzuli oprocentowania, czyli wyraźnego zastrzeżenia odsetek, zawierającego ścisłe określenie stopy procentowej (art. 5 prawa wekslowego). Klauzuli takiej nie umieszcza się na wekslach, których termin płatności jest z góry wiadomy, czyli na wekslach płatnych w oznaczonym dniu lub w pewien czas po dacie. Zastrzeżenie oprocentowania jest w takim przypadku uważane za nienapisane (art. 5 ust. 1 prawa wekslowego). Uzasadnione jest to tym, że dokładne określenie terminu płatności wierzytelności wekslowej umożliwia stronom wcześniejsze obliczenie sumy odsetek i dodanie jej do sumy weksla. Natomiast od dnia płatności weksla jego posiadaczowi przysługują odsetki ustawowe (art. 48 pkt 2 prawa wekslowego). Gdy w tekście weksla nie ma zastrzeżeń ograniczających wykonywanie uprawnień wekslowych⁷ kredytodawca może uzyskać z tytułu udzielonego kredytu weksel zdyskontować w banku bądź zachować u siebie do terminu płatności, traktując go jako zabezpieczenie przysługującej mu wierzytelności pieniężnej, lub też puścić w obieg, regulując nim swoje zobowiązania wobec innych podmiotów gospodarczych.

Dyskonto weksla

Kredyty bankowe, jakie można uzyskać w drodze wykorzystania weksla, mogą mieć formę kredytów dyskontowych lub akceptacyjnych.

---

⁷ Takimi ograniczającymi zastrzeżeniami są klauzule ograniczające prawo zwrotnego poszukiwania oraz klauzula „nie na zlecenie”.

Do kredytowania obrotu gospodarczego w drodze dyskontowania weksli banki powróciły w roku 1989, na podstawie art. 29 ustawy z dnia 21 stycznia 1989 r. prawo bankowe⁸.

Kredyt dyskontowy powstaje wtedy, gdy przedsiębiorca refinansuje się w ten sposób, że sprzedaje weksel swojego klienta przed terminem płatności bankowi. Operacja taka zwana dyskontem weksla powoduje, że weksel będący wyrazem kredytu kupieckiego w transakcji kupna-sprzedaży staje się przenośnym instrumentem płatniczym przekształconym przez kredyt bankowy na natychmiast płatny pieniądź. Weksel może być zdyskontowany przez jego wystawcę, jak też każdego następnego posiadacza. Bank nabywający weksel staje się jego kolejnym indosatariuszem i może go przedstawić do redyskonta⁹ w innym banku. Bank dyskontujący weksel potrąca z góry z jego kwoty odsetki zwane potocznie także dyskontem. Ich wysokość zależy od wysokości stosowanej stopy dyskontowej. Stopa dyskontowa jest to stopa procentowa liczona wstecz, tzn. oprocentowanie obliczane jest w stosunku do kwoty, jaką otrzymamy na koniec okresu lokaty. Natomiast w przypadku normalnej stopy procentowej oprocentowanie obliczane jest w stosunku do kwoty zainwestowanej na początek okresu lokaty i okresu liczonego od daty operacji do dnia płatności weksla.

Jak wyżej wskazano operacje dyskonta weksli polegają na zakupie weksli przez banki. Będąc wyrazem kredytu kupieckiego w transakcji kupna-sprzedaży, weksle stają się przenośnym instrumentem płatniczym, który w ramach dyskonta bankowego zostaje przekształcony przez kredyt bankowy na natychmiast płatny pieniądź wkładowy¹⁰. Należy podkreślić, że bank dyskontu-

---

⁸ Tekst pierwotny: Dz. U. z 1989 r., nr 4, poz. 21.

⁹ Redyskonto jest to wtórne dyskontowanie przez bank centralny papierów wartościowych przyjętych do dyskonta przez banki komercyjne. Sprzedaż zdyskontowanych weksli bankowi centralnemu pozwala bankom na zwiększenie płynnych rezerw za cenę potrąconej przy tej operacji stopy redyskontowej (stopy bankowej).

¹⁰ Zob. <http://www.bankpracy.pl/artykuł/8>, 02.05.2015 r.

jąc weksel nie zapłaci jego pełnej kwoty, ale potrąci z góry odsetki. Wysokość odsetek uzależniona jest od wysokości stosowanej stopy dyskontowej (procentu) i okresu liczonego od daty operacji dyskonta do dnia płatności weksla, zgodnie z umową o dyskonto weksla.

Należy podkreślić, że regulacje prawne umów o dyskonto weksla są wyjątkowo skromne. Ogólne zasady dyskontowania weksla wynikają oczywiście z przepisów prawa wekslowego, ale jedynie art. 44 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim¹¹ regulując instrumenty polityki pieniężnej, odnosi się bezpośrednio do dyskontowania i redyskontowania weksli, umożliwiając bankowi centralnemu przyjmowanie do dyskonta i redyskonta weksle od innych banków. Przywołane wyżej regulacje nie odnoszą się jednak do samych umów dyskontowych. Mimo braku regulacji ustawowych utrzymała się w tej dziedzinie stosunkowo jednolita praktyka bankowa. Banki opierają swoje regulacje wewnętrzne, w zasadniczym kształcie, na treści uchwały Zarządu Narodowego Banku Polskiego z dnia 9 marca 1998 r. w sprawie rodzajów weksli przyjmowanych przez NBP do redyskonta oraz zasad i trybu ich redyskonta¹².

W praktyce banki kierują ofertę dyskonta weksli do klientów, którzy transakcje handlowe rozliczają ze swoimi kontrahentami za pomocą weksli wystawianych z odroczonym terminem płatności. Dyskonto może odbywać się z prawem regresu do podawcy, lub bez prawa regresu, a wtedy bank przejmuje na siebie ryzyko braku spłaty. W przypadku dyskonta w formie transakcji bez regresu do podawcy przyjmowane są jednak weksle, których płatność zabezpieczona jest awalem lub gwarancją zapłaty wystawioną przez akceptowany bank zagraniczny lub ubezpieczeniem transakcji eksportowej, której płatność ma nastąpić za pomocą weksla wystawionego przez ubezpieczyciela akceptowanego

---

¹¹ Tekst jednolity – Dz. U. z 2013 r., nr 908 z późn. zm.

¹² Dz. Urz. NBP z 1998 r., nr 3, poz. 5.

przez bank¹³. Wynika to z faktu, iż bank traci możliwość zwrotnego poszukiwania w stosunku do podawcy, przejmując ryzyko wypłacalności wystawcy weksła, akceptanta, a także poręczycieli. Ten rodzaj dyskonta wymaga więc od banku zbadania sytuacji finansowej dłużników głównych. Co równie istotne, weksle bez prawa do regresu do podawcy, nie mogą być oddane do redyskonta w banku centralnym. Podawca, otrzymując sumę wekslowa pomniejszoną o dyskonto, nie ponosi odpowiedzialności wobec banku z tytułu braku zapłaty za weksel, zapewniając sobie w ten sposób większą swobodę w dysponowaniu tymi środkami. Należy jednak zauważyć, że bank łączy z podawcą właściwa umowa dyskontowa, która może stanowić podstawę do dochodzenia przez roszczeń.

Najczęściej banki przyjmują do dyskonta weksła z prawem do regresu. W takiej sytuacji podawca weksła (dyskonter) odpowiada za zapłatę weksła, stosownie do treści art. 15 ust. 1 prawa wekslowego. Oznacza to, że bank, który weksel zdyskontował, w razie jego nie zapłacenia przez wystawcę weksła własnego lub przez akceptanta weksła trasowanego, nabywa prawo do żądania zapłaty sumy wekslowej od podawcy, który staje się w tej sytuacji dłużnikiem solidarnym (art. 47 prawa wekslowego). Dyskonto z prawem regresu daje więc bankowi możliwość dochodzenia roszczeń, nie tylko od wystawcy, akceptanta czy też poręczycieli, ale również od podawcy. Ten rodzaj dyskonta jest więc znacznie mniej korzystny dla dyskontera, który musi liczyć się z sytuacją, że w wyniku zwrotnego poszukiwania, będzie zobowiązany do zapłaty sumy wekslowej na rzecz każdorazowego prawnego posiadacza weksła.

Weksle mogą być dyskontowane w dwóch formach:

— doraźnych transakcji dyskontowych,

---

¹³ Zob. Dyskonto weksli – Bank Pekao SA, http://www.pekao.com.pl/corporate/finansowanie_handlu; Raiffeisen Polbank – dyskonto weksli – duże firmy i korporacje, <http://raiffeisenpolbank.com/bankowosc-korporacyjna/finansowanie>, 05.05.2015 r.

— linii dyskontowych¹⁴.

Odpowiednio do form dyskonta wyróżnić można: ogólną umowę dyskontową i właściwą umowę dyskontową. Pierwsza z nich ma charakter ogólnego porozumienia określanego jako „umowa o kredyt dyskontowy” lub „umowa o otwarciu linii kredytowej”. Właściwe umowy dyskontowe zawierane są natomiast:

- w wyniku przedstawiania weksli do dyskonta w ramach ogólnej umowy dyskontowej,
- w sytuacji doraźnych transakcji dyskontowych, tzw. jednorazowego dyskonta.

Umowy o dyskonto weksli zawierane są w trybie ofertowym określonym przepisami art. 66 k.c. Jako oferent występuje wówczas dyskonter, którego oferta przybiera pewną formę wniosku, do którego załącza weksle. Bankowe regulaminy dyskonta, w zakresie określania trybu zawierania umów o dyskonto, uważane są za zaproszenie do składania ofert¹⁵. Bank przyjmuje ofertę w wyniku pozytywnej oceny przedstawionych do dyskonta weksli. Podkreślić należy niemożność stosowania, w odniesieniu do umowy o dyskonto weksła, przepisu art. 386 k.c. o milczącym przyjęciu oferty pochodzącej od osoby, z którą podmiot prowadzący działalność gospodarczą pozostaje w stałych stosunkach¹⁶. Jeżeli bank odmawia dokonania dyskonta weksła, zobowiązany jest zwrócić go składającemu ofertę. Zwrot winien zostać dokonany niezwłocznie po zakończeniu procesu oceny oferty dyskonta weksła, aby nie utrudnić wykonywania praw z weksła osobie uprawnionej. Uznaje się, że do czasu przyjęcia lub zwrotu weksła między oferentem a bankiem istnieje, określony w art. 835 k.c., stosunek przechowania, mający oczywiście uboczny charakter. W czasie jego trwania bank odpowiada za uszkodzenie lub utratę

---

¹⁴ Zob. Z. Krzyszkiewicz, *Podręcznik do nauki bankowości*, Warszawa 1998, s. 80.

¹⁵ Zob. M. Jaśkiewicz [w:] *Prawo umów w obrocie gospodarczym*, Warszawa 2001, s. 104 i n.

¹⁶ Por. A. Szpunar, *Prawne aspekty dyskontowania weksli*, PPH 1995, nr 10, s. 4.

weksla. Podstawę odpowiedzialności w takich przypadkach stanowić będzie art. 471 k.c.

Właściwa umowa dyskontowa zostaje zawarta z chwilą przyjęcia weksla do dyskonta przez bank. Odbywa się to najczęściej poprzez złożenie podpisu przez osoby uprawnione do zaciągania zobowiązań w imieniu banku, na protokole posiedzenia tzw. komitetu dyskontowego. W ten sposób bank wykonuje przysługujące mu prawo kształtujące i doprowadza, *per facta concludentia*, do zawarcia proponowanej umowy dyskontowej.

Gospodarczą istotę umów dyskontowych sprowadzić można w zasadzie do transformacji wierzytelności pochodzących z operacji gospodarczych w kapitał pieniężny. Należy zauważyć, że z perspektywy przedsiębiorcy istotne jest uzyskanie krótkoterminowego kredytu, w związku ze zbyciem wierzytelności, której termin płatności jeszcze nie nadszedł. Ponadto uzyskanie kredytu dyskontowego jest stosunkowo łatwe, gdyż banki nie wymagają w zasadzie przedstawienia dodatkowych zabezpieczeń. Również koszty dyskonta są zwykle niższe od klasycznego kredytu.

Banki ze swej strony widzą w dyskoncie weksli dogodną formę lokowania środków pieniężnych. Wynika to, między innym, ze stosunkowo niewielkim ryzykiem kredytu dyskontowego, minimalizowanym rygorami prawa wekslowego, jak też możliwością zwrotnego obciążenia rachunku dyskontera. Ponadto lokata banku pozwala w każdym czasie na zwrot środków pieniężnych, poprzez redyskonto weksli w banku centralnym. Istotna dla banku jest również rentowność kredytu dyskontowego, w ramach którego odsetki naliczane są już w momencie przyznania kredytu.

Kredyt akceptacyjny

Kredyt akceptacyjny jest umową, na mocy której bank zobowiązuje się do akceptowania ciągnionych na niego weksli przez osobę do tego upoważnioną przy zachowaniu wszelkich innych

warunków umowy¹⁷. Kredyt taki może być realizowany tylko za pośrednictwem weksli trasowanych i stosuje się go zazwyczaj wtedy, gdy dostawca nie ufa możliwościom płatniczym odbiorcy. W takim wypadku dostawca żąda, aby wystawiony przez odbiorcę weksel został poparty akceptem przez bank. Jeżeli bank udziela takiego akceptu to przyjmuje tym samym na siebie zobowiązanie odbiorcy udzielając mu w ten sposób kredytu. Należy tu zaznaczyć, że bank nie przekazuje do dyspozycji uprawnionego środków pieniężnych, a jedynie ogranicza się do dokonania akceptu, przez co staje się głównym dłużnikiem wekslowym, zobowiązanym do wykupienia weksla w terminie płatności.

Banki akceptują ciążnione na siebie weksle¹⁸:

- które odpowiadają wymaganiom określonym w przepisach prawa wekslowego;
- złożone są przez wystawcę weksla trasowanego będącego osobą upoważnioną do tego przez umowę o kredyt akceptacyjny;
- gdy kwota weksla nie przekracza sumy wskazanej w umowie o kredyt akceptacyjny;
- w których termin płatności nie przekracza okresu wskazanego w umowie o kredyt akceptacyjny;
- w których jako trasat i domicyliat wskazany jest oddział banku akceptacyjnego;
- w których jako remitent wskazana jest osoba trzecia bądź sam wystawca weksla¹⁹.

Kredyt akceptacyjny może występować w dwóch formach:

- doraźnych transakcji akceptowania weksli,
- linii kredytu akceptacyjnego.

Linia kredytu akceptacyjnego jest to limit kredytowy przyznawany kredytobiorcy przez bank, do wysokości którego mogą być

---

¹⁷ I. Heropolitańska, E. Borowska, *Kredyty i gwarancje bankowe*, Warszawa 1993, wyd. III, s. 56.

¹⁸ I. Heropolitańska, E. Borowska, *op. cit.*, s. 56.

¹⁹ W tym przypadku będzie to weksel trasowany na własne zlecenie.

ciągnięte na bank weksle. Linia taka może być nieodnawialna, gdy każdy zaakceptowany przez bank weksel zmniejsza wysokość przyznanego limitu, bądź odnawialna, gdy każde wykupienie przez bank weksla dokonane w ciężar rachunku bieżącego wystawcy powoduje, iż przyznany limit odnawia się do pierwotnej wysokości i może być wykorzystywany wielokrotnie aż do wygaśnięcia umowy.

Ze względu na istotę kredytu akceptacyjnego wystawca powinien przed terminem płatności dostarczyć bankowi sumę, na jaką weksel opiewa. Jednak fakt nie wywiązania się kredytobiorcy z tego obowiązku nie zwalnia banku z konieczności świadczenia. Odmowa uiszczenia sumy wekslowej powoduje, że bank narażony jest na dochodzenie wobec niego należności wekslowej przy zachowaniu rygorów prawa wekslowego. Obowiązek taki powoduje, że banki narażone są na duże ryzyko związane z udzielaniem kredytów akceptacyjnych klientom o niepewnej sytuacji finansowej. Dlatego banki uzależniają zaakceptowanie weksla od ustanowienia prawnego zabezpieczenia. Jest to związane z faktem, że przez zaakceptowanie weksla bank staje się głównym dłużnikiem wekslowym, a jego odpowiedzialność nie zależy od czynności zachowawczych, np. sporządzenia protestu lub od zachowania terminu przedstawienia weksla do zapłaty. Zgodnie z art. 28 ust. 2 prawa wekslowego, w razie nie zapłacenia służy posiadaczowi weksla, chociażby był wystawcą, bezpośrednio roszczenie z weksla przeciwko akceptantowi o wszystko, czego można żądać na podstawie art. 48 i 49 prawa wekslowego.

Stosowanie kredytów akceptacyjnych umożliwia wzmocnienie sytuacji finansowej przedsiębiorcy, którego kontrahent uzyskuje dzięki temu gwarancję zwrotu należności przysługującej mu z tytułu udzielonego kredytu kupieckiego. W praktyce obrotu gospodarczego kredyty akceptacyjne są z punktu widzenia terminu spłaty zaliczane do kredytów krótkoterminowych, to jest udzielanych na okres do 1 roku. Jednak z formalnego punktu widzenia nie ma przeszkód, aby strony umowy ustalały dłuższe terminy uiszczenia należności. Jedynie istotne ograniczenia wypływają z prze-

pisów prawa wekslowego, nakazującego weksle płatne za okazaniem przedstawiać, zgodnie z art. 34 ust. 1 prawa wekslowego, do zapłaty w ciągu roku od dnia wystawienia. Wystawca może jednak termin ten przedłużyć. Ponadto przepisy regulujące kwestię przedawnień roszczeń wekslowych, w szczególności art. 70 prawa wekslowego, ograniczają terminy dochodzenia roszczeń wekslowych przeciw akceptantowi do upływu trzech lat od dnia płatności.

Kredyt wekslowy występuje wówczas, kiedy przedsiębiorca sprzedaje bankowi weksle dłużnika przed terminem płatności. Bank przekazuje na rachunek przedsiębiorstwa sumę przyjętego weksla pomniejszoną o dyskonto. Kredyt taki może stanowić główne źródło finansowania działalności gospodarczej przedsiębiorcy, ze względu na pełnioną przez weksle funkcję płatniczą, kredytową i gwarancyjną. Historycznie rzecz ujmując, klasyczny kredyt bankowy polegał na dyskontowaniu weksli, które stawały się zobowiązaniem handlowym wynikającym z transakcji kupna²⁰.

Umowa o kredyt akceptacyjny zobowiązuje bank do udzielenia przedsiębiorcy kredytu na wykup weksla. Kredyt tego typu przybiera najczęściej formę linii kredytu akceptacyjnego, chociaż może być również udzielany w doraźnych transakcjach. Bank, akceptując weksel, przyjmuje odpowiedzialność za jego wykupienie, nakładając zazwyczaj na kontrahenta szczegółowe uwarunkowania wynikające z przepisów prawa wekslowego. W ten sposób bank staje się głównym dłużnikiem odpowiadającym w pierwszej kolejności za zobowiązanie wekslowe²¹. Dzięki temu kontrahenci przyjmują weksel od przedsiębiorcy bez zastrzeżeń, wiedząc, że bank wykupi taki weksel, obciążając jednocześnie rachunek bieżący wystawcy weksla. Ryzyko finansowe związane z terminowym uregulowaniem zobowiązania wekslowego ponosi bank. Z tego też względu pobiera wysoką, najczęściej, prowizję. W praktyce kredy-

---

²⁰ Zob. Kredyt wekslowy, Encyklopedia Zarządzania, http://mfiles.pl/indeks.php/Kredyt_wekslowy, 16.04.2015 r.

²¹ Por. G. Golawska-Witkowska, A. Rzeczyca, H. Zalewski, *Zarządzanie finansami przedsiębiorstwa*, Warszawa 2006, s. 183.

ty tego rodzaju udzielane są jedynie solidnym, z punktu widzenia banku, podmiotom, które potrafią zgromadzić na swoim rachunku bieżącym odpowiednią sumę środków, przed terminem zapłaty weksła²².

Udzielenie kredytu akceptacyjnego wiąże się odpłatną akceptacją, przez banki, ciągionych na nie trat i zobowiązaniem do udzielenia kredytu na wykupienie tych trat. Tego rodzaju operacje gwarantują więc zapłatę każdemu kolejnemu posiadaczowi weksla. Stąd też akcept bankowy i kredyt akceptacyjny znajdują zastosowanie głównie w transakcjach importowych, chroniąc uczestników rozliczeń przed skutkami występujących zatorów płatniczych, zapewniając obu stronom terminowość zapłaty.

W praktyce bankowej każdorazowy wystawca weksla obowiązany jest przedstawić bankowi zlecenie zaakceptowania danego weksla wraz z oryginałem weksla trasowanego, kopię zawartej z bankiem umowy o kredyt akceptacyjny oraz upoważnienie do pobrania sumy wekslowej z rachunków bankowych wystawcy weksla, jeżeli bank nie otrzyma w umówionym terminie środków pieniężnych niezbędnych do wykupu weksla. Bank dokonuje akceptu poprzez zamieszczenie na dokumencie weksla klauzuli „akceptujemy” wraz z podpisem osoby upoważnionej do występowania w stosunkach wekslowych zawieranych w imieniu banku. Kredyt akceptacyjny występuje w dwóch formach: transakcji akceptowania weksla o charakterze doraźnym lub w postaci linii kredytu akceptacyjnego. Linia kredytu akceptacyjnego to innymi słowy limit kredytu wyznaczony przez bank. Kredytobiorca może wystawić weksel do akceptu bankowego jedynie do wysokości limitu. Linia kredytu akceptacyjnego może być odnawialna lub nieodnawialna. Gdy każdy zaakceptowany weksel będzie powodował zmniejszenie wysokości wyznaczonego przez bank limitu, linia będzie nieodnawialna. Natomiast jeżeli wykupienie przez bank weksla spowoduje odnowienie się wyznaczonej kwoty limi-

---

²² Zob. B. Woźniak, *Aktywne i pasywne inwestycje przedsiębiorstwa*, Katowice 2001, s. 76 i n.

tu, linia kredytowa jest odnawialna i może być wykorzystywana do czasu wygaśnięcia umowy²³.

---

²³ Zob. K. Lamczyk, *Kredyt akceptacyjny*, <http://tir.tomczak.pl/blog/2015/01/28/kredyt-akceptacyjny>, 02.05.2015 r.